

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ЗЕРНОВИРОБНИЧОЇ ГАЛУЗІ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У доповіді розглянуто основні шляхи підвищення ефективності операційної діяльності підприємств зерновиробничої галузі. Проаналізовано особливості організації виробничих процесів у вирощуванні зернових культур та визначено ключові фактори, що впливають на продуктивність і рентабельність аграрних підприємств. Запропоновано напрями вдосконалення операційного управління на основі інноваційних та ресурсозберігаючих підходів.

Ключові слова: операційна діяльність, зерновиробництво, ефективність, аграрні підприємства, оптимізація витрат, ресурсозбереження.

Abstract

The report examines the main ways to improve the efficiency of operational activities of grain-producing enterprises. The features of production process organization in grain cultivation are analyzed, and key factors affecting productivity and profitability are identified. Directions for improving operational management based on innovative and resource-saving approaches are propose.

Keywords: operational activity, grain production, efficiency, agricultural enterprises, cost optimization, resource saving.

Вступ

Зерновиробнича галузь є стратегічно важливою складовою аграрного сектору економіки України, оскільки забезпечує продовольчу безпеку держави та формує значну частку експортного потенціалу. Ефективність операційної діяльності підприємств, що займаються вирощуванням зернових культур, безпосередньо впливає на рівень їх прибутковості, конкурентоспроможності та стабільності розвитку.

Сучасні умови господарювання характеризуються високим рівнем невизначеності, коливанням цін на ресурси, кліматичними ризиками та зростанням вимог до якості продукції. У таких умовах особливого значення набуває підвищення ефективності операційної діяльності через впровадження інноваційних технологій, оптимізацію витрат та вдосконалення управління виробничими процесами.

Операційна діяльність у зерновиробництві охоплює сукупність процесів, пов'язаних із підготовкою ґрунту, посівом, доглядом за посівами, збором урожаю, зберіганням та реалізацією зерна. Кожен із цих етапів потребує раціональної організації та ефективного використання ресурсів, що визначає загальну результативність підприємства..

Результати дослідження

Ефективність операційної діяльності підприємств зерновиробничої галузі залежить від комплексу організаційних, технологічних та економічних факторів. До основних із них належать рівень механізації виробництва, якість матеріально-технічної бази, раціональне використання земельних ресурсів, а також ефективність управлінських рішень.

Одним із ключових напрямів підвищення ефективності є впровадження сучасних агротехнологій. Використання точного землеробства дозволяє оптимізувати внесення добрив, засобів захисту рослин та водних ресурсів, що сприяє зниженню витрат і підвищенню врожайності. Застосування GPS-навігації, дронів та систем моніторингу стану ґрунтів забезпечує більш точне планування виробничих процесів [1].

Важливим фактором є також оптимізація структури виробничих витрат. У зерновиробництві значну частку витрат становлять паливно-енергетичні ресурси, насіння, добрива та засоби захисту рослин. Раціональне управління закупівлями та впровадження ресурсозберігаючих технологій дозволяє суттєво знизити собівартість продукції.

Особливу роль відіграє ефективна організація операційних процесів у період польових робіт. Своєчасне виконання посіву та збору врожаю є критично важливим для мінімізації втрат зерна. Використання сучасної високопродуктивної техніки дозволяє скоротити тривалість технологічних операцій та підвищити їх якість [2].

Одним із напрямів підвищення ефективності є впровадження логістичного підходу до управління операційною діяльністю. Це включає оптимізацію руху матеріальних ресурсів, організацію ефективного зберігання зерна та вдосконалення системи збуту продукції. Раціональна логістика дозволяє зменшити втрати під час транспортування та зберігання врожаю [3].

Важливим резервом підвищення ефективності є цифровізація управління підприємством. Використання ERP-систем та спеціалізованих аграрних платформ дозволяє здійснювати оперативний контроль за всіма етапами виробничого процесу, прогнозувати врожайність та планувати ресурси.

Значну увагу слід приділяти також управлінню ризиками в зерновиробництві. Кліматичні зміни, посухи та інші природні фактори можуть суттєво впливати на результати діяльності підприємства. Використання страхових інструментів та диверсифікація виробництва дозволяють зменшити негативний вплив цих ризиків [4].

Підвищення кваліфікації персоналу є ще одним важливим чинником ефективності. Навчання працівників сучасним технологіям вирощування зернових культур сприяє підвищенню продуктивності праці та якості виконання виробничих операцій.

Комплексне впровадження зазначених заходів дозволяє забезпечити зростання врожайності, зниження витрат та підвищення загальної ефективності операційної діяльності зерновиробничих підприємств.

Висновки

Підвищення ефективності операційної діяльності підприємств зерновиробничої галузі є важливою умовою їх конкурентоспроможності та стабільного розвитку. Основними напрямками вдосконалення є впровадження сучасних агротехнологій, оптимізація витрат, цифровізація управління, удосконалення логістичних процесів та управління ризиками. Комплексний підхід до організації операційної діяльності дозволяє підвищити продуктивність виробництва, знизити собівартість продукції та забезпечити сталий розвиток аграрних підприємств.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Левицький В.В. Дослідження основних елементів формування стратегічного забезпечення економічної стійкості в системі операційного менеджменту підприємства. Економіка та суспільство. 2023. № 49. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-49-36>
2. Боковець В., Шварц І., Безсмертна О., Верьовкін П. Сучасні управлінські рішення в логістичному менеджменті. Вісник Хмельницького національного університету. 2024. 336(6) С. 274-278. <https://heraldes.khmnu.edu.ua/index.php/heraldes/article/view/1190/1211>
3. Омеляненко Т. В. Операційний менеджмент : презентаційний курс [Електронний ресурс] : навч. посіб. / Т. В. Омеляненко, А. В. Осокіна. Київ : КНЕУ, 2016. 197 с.
4. Піжук О. І. Стратегія підприємства : навч. посібник. Ірпінь: Університет ДФС України, 2018. 390 с.

Малінін Віталій Сергійович – студентка групи ІЛ-226, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: vikahimich10@gmail.com.

Науковий керівник: *Безсмертна Оксана Владиславівна* - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри підприємництва, логістики та менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця. e-mail: bezsmertna@vntu.edu.ua

Malinin Vitalii S. - Department of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: vikahimich10@gmail.com.

Supervisor: *Oksana V. Bezsmertna* - PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Entrepreneurship, Logistics and Management, Vinnitsa National Technical University, Vinnitsa, e-mail: bezsmertna@vntu.edu.ua